

Návrh zákona o prokazování původu majetku - koncept řešení

17. říjen 2014

Úvodní teze

- nikdo nemá žádné nové povinnosti, pokud ho správce daně nevyzve
- správce daně může vyzvat, pouze pokud existuje významný rozdíl mezi jměním poplatníka a příjmy vykázanými v daňových přiznáních
- pokud je rozdíl vysvětlen (jeho zdroj a období nabytí), nic se neděje

Obsah

- I. analýza prokazování původu majetku a možnosti jeho odčerpávání
- II. srovnání evropských úprav
- III. návrh zákona o prokazování původu majetku
- IV. shrnutí hlavních principů
- V. koncept řešení

Analýza prokazování původu majetku a možnosti jeho odčerpávání

- koncipována pro hledání vhodné cesty pro odčerpávání nelegálního majetku (příjmů)
 - daňová vs. soudní
- předložena vládě v červenci 2014
 - vláda projednala (6. srpna 2014)
- změna zadání
 - posílení mechanismů pro identifikaci a zdanění zatajených či nepřiznaných příjmů
 - indikace na základě rozporu mezi majetkem a oznámenými příjmy

Srovnání evropských úprav

ZEMĚ	Povinnost prokázat původ příjmů	Pomůcky	Prohlášení o majetku	Metoda kontumačního stanovení daně
Bulharsko	ANO	ANO	ANO (na výzvu správce daně)	správní uvážení - fikce stanovení základu daně
Dánsko	ANO	NE	NE	stanovení základu daně správním uvážením
Estonsko	ANO (pouze FO)	ANO	NE	stanovení daně odhadem
Litva	ANO	ANO	ANO (vysvětlení o zdrojích nabytí majetku a pobíraných příjmech)	stanovení základu daně správním uvážením
Lotyšsko	ANO (pouze FO)	NE	ANO (formou dodatečného prohlášení) + v roce 2012 plošně	stanovení základu daně výpočtem (5 metod výpočtu)
Maďarsko	ANO	ANO	NE	stanovení daně odhadem
Německo	ANO	ANO	NE	stanovení základu daně odhadem
Polsko	ANO (pouze FO)	NE	NE	zvláštní řízení + dodatečné zdanění (75 %)
Španělsko	NE	ANO	NE	metoda „nepřímého odhadu“

Návrh zákona o prokazování původu majetku

- návrh zákona obsahuje:
 1. novelu zákona o daních z příjmů
 2. novelu trestního zákoníku
- navrhovaná účinnost: 1. leden 2016
 - standardní počátek zdaňovacího období u daní z příjmů
- legislativní proces
 - dostatek prostoru pro odbornou i veřejnou diskusi
 - nutno odpovědně diskutovat ústavní limity navrženého řešení

Shrnutí hlavních principů

- věcná působnost
 - zdanění nepřiznaných příjmů nikoli odčerpání nelegálního majetku
 - příjmy poplatníka
- osobní působnost
 - poplatníci daně z příjmů fyzických osob, poplatníci daně z příjmů právnických osob (včetně svěrenských fondů a jiných non-subjektů)
 - daňoví rezidenti České republiky, daňoví nerezidenti
- časová působnost
 - respektována lhůta pro stanovení daně
 - povinnost prokázat i ty příjmy, které pochází ze starších období
- použité mechanismy
 - prokazování původu příjmů, zvláštní pomůcky, prohlášení o majetku

Klíčové pojmy

- **jmění** → nárůst jmění ve sledovaném období
 - zahrnuje: **majetek**
dluhy
- **příjem** → příjem dosažený ve sledovaném období
 - zahrnuje: **zdaňovaný příjem**
příjem osvobozený od daně (daň se neplatí)
příjem, který není předmětem daně
(daň se neplatí)

Kdy dojde k nárůstu jmění

Výchozí stav:

$\text{jmění} = \text{majetek} - \text{dluhy}$

Situace 1

nárůst majetku
= nárůst jmění

Situace 2

snížení dluhů
= nárůst jmění

Situace 3

nárůst majetku i dluhů
= jmění zůstává stejné

Porovnání nárůstu jmění a zjištěných příjmů

Situace 1

není indikován
problém

Situace 2

podezření →
standardní
vyhledávací a
kontrolní činnost

Situace 3

vážné podezření
→ **výzva k**
prokázání
původu příjmů

Proces prokazování původu příjmů

Objektivní stav

naplnění podmínek

- 1) příjmy < nárůst jmění
- 2) rozdíl > 10 mil. Kč

poplatník je povinen prokázat skutečnosti požadované ve výzvě

poplatník nese důkazní břemeno

Správce daně

výzva

- uvede konkrétní pochybnosti
- poučí o následcích
- lhůta 30 dní

vyrozumí poplatníka, že bylo prokázáno

Poplatník

reaguje

nereaguje

prokáže

neprokáže

viz dále

Zvláštní pomůcky

Objektivní stav

neunesení důkazního břemene → daň nelze stanovit dokazováním

limit se testuje vůči odhadované výši doměrku

základ daně stanoven odhadem; nepřihlíží se k neprokázaným výhodám

Správce daně

do limitu
2 mil. Kč

standardní
pomůcky

nad limitem
2 mil. Kč

zvláštní
pomůcky

stanovení daně

penále
20 %

penále
50 % či 100 %

výše penále
odvozena
od součinnosti

Poplatník

neprokáže

možnost odvolání a
následného soudního
přezkumu

Následek prokázání / neprokázání

**uplynula lhůta
pro stanovení daně**

**neuplynula lhůta
pro stanovení daně**

**prokáže
původ
příjmů
a časové
období**

1. daň nelze stanovit
2. při podezření ze spáchání trestného činu dá správce daně podnět OČTŘ →
3. dojde-li k pravomocnému odsouzení pro daňový trestný čin, lze daň stanovit

**standardní
stanovení daně na
základě dokazování**

**neprokáže
původ
příjmů ani
časové
období**

1. neunesení důkazního břemene →
2. stanovení daně podle pomůcek zvláštním způsobem* →
3. právní fikce, že příjem pochází z posledního zdaňovacího období*

1. neunesení důkazního břemene →
2. stanovení daně podle pomůcek zvláštním způsobem*

* pouze pokud je splněna podmínka limitu > 2 mil. Kč

Prohlášení o majetku

Objektivní stav

naplnění podmínek

- 1) neprokázání původu příjmů
- 2) informace nelze zjistit jinak
- 3) odhad, že nevidovaný majetek > 10 mil. Kč

poplatník je povinen
uvést zákonem
požadované údaje

porušení povinností
může být naplněním
skutkové podstaty
trestného činu (§ 227 TZ)

Správce daně

výzva

- poučí o následcích
- lhůta 60 dní

disponuje podrobnými
informacemi
využitelnými pro
standardní stanovení
daně

zvláštní pomůcky

Poplatník

reaguje

nereaguje

uvede
pravdivé a
úplné
údaje

neuvede
pravdivé a
úplné údaje

Změna trestního zákoníku

- **trestný čin porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku (§ 227)**
 - odmítne splnit povinnost učinit prohlášení o majetku
 - vyhýbá se této povinnosti
 - v prohlášení uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje
- **nová kvalifikovaná skutková podstata (nový odstavec 2)**
- **nutné úmyslné zavinění**
- **tresty:**
 - odnětí svobody na jeden rok až čtyři léta
 - peněžitý trest
 - zákaz činnosti

Děkuji za Vaši pozornost

Mgr. Simona Hornochová
náměstkyně ministra financí pro daně a cla